

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากผลของการศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ ระดับ 1 - 8 จำนวน 739 คน ด้วยวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และเชิงปริมาณ (quantitative research) ซึ่งในส่วนของการศึกษาเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา อาทิ เรื่องของความคิดเห็น, บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนวรรณกรรมอื่น ๆ ที่สามารถใช้ในการอ้างอิง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้วิธีการสังเกต (observative technic) และการสัมภาษณ์ (Interview) กับกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวร่วมด้วย

สำหรับการศึกษาเชิงปริมาณผู้วิจัยได้แบบสอบถาม (questionair) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ ระดับ 1 - 8 โดยในการศึกษาคั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 739 คน โดยที่เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยโปรแกรม SPSS/PC เพื่อคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานเพื่อใช้ในการอธิบายข้อมูลที่ได้ จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการอภิปรายผลตามคะแนนเฉลี่ยที่ปรากฏควบคู่ไปกับการใช้เทคนิคของการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาประกอบ ซึ่งผลของการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถสรุปได้ ดังนี้

ข้าราชการรัฐสภาสามัญไม่แสดงความคิดเห็นต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างมีทิศทางเนื่องจากการสว่นความคิดเห็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้เหตุผลประกอบการอภิปรายถึงทิศทางของการตอบแบบสอบถามจากคะแนนเฉลี่ยที่ปรากฏโดยสร้างเป็นแผนภูมิหกเหลี่ยมที่แสดงถึงประเด็นที่ข้าราชการรัฐสภาสามัญมีคะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามเป็นไปแบบไม่มีทิศทาง (ตอบสมมติฐานข้อ 1 และ 2) ดังนี้

1. ความสนิทสนมอย่างเป็นทางการส่วนตัว
2. ความใกล้ชิดในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา
3. ความรู้สึกที่คาดหวังต่อการพึ่งพาเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพราชการ
4. กฎระเบียบที่ควบคุมให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ
5. ความรู้สึกที่ต้องการดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสถาบันนิติบัญญัติ
6. ความไม่มั่นใจต่อภาพลักษณ์เชิงประจักษ์

สำหรับการตรวจสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีต่อสถานภาพและตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรนั้น ข้าราชการรัฐสภาสามัญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส ตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสภาผู้แทนราษฎรไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผล 2 ประเด็น คือ

1) เนื่องจากตำแหน่งต่าง ๆ ในสภาผู้แทนราษฎรมีการผลัดเปลี่ยนบุคคลเข้ามารับตำแหน่งซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้รับการจัดสรรตามโควตาของพรรคการเมือง อันเป็นผลมาจากกระบวนการของพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง

2) เกี่ยวกับความตระหนักต่อบทบาทที่ได้รับ หมายถึง การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนต่างให้การยอมรับตำแหน่งและกติกาทางการเมืองร่วมกัน โดยแต่ละคนต่างต้องเคารพในบทบาทและหน้าที่ต่อกันตามสมัยที่ตนได้รับตำแหน่งนั้น ๆ อันจะทำให้กระบวนการทำงานในสภา ผู้แทนราษฎรดำเนินไปตามครรลองทางกฎหมายและเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรหรือสถาบันทางนิติบัญญัติ

สำหรับการตรวจสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาสามัญ ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะนักการเมืองที่ปฏิบัติต่อประชาชน โดยมีความสืบเนื่องมาจากการอภิปรายเพื่อการตอบสมมติฐาน ข้อที่ 2 พบว่า บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แสดงออกในฐานะนักการเมืองเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการปฏิบัติต่อข้าราชการรัฐสภาสามัญทั้งในฐานะผู้บังคับบัญชาและในฐานะที่ข้าราชการรัฐสภาสามัญ เป็นประชาชนผู้หนึ่งซึ่งเกี่ยวกับบทบาทนี้สร้างความพอใจให้แก่ข้าราชการรัฐสภา กล่าวคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสร้างความเป็นกันเองในการปฏิบัติงานกับข้าราชการรัฐสภาเป็นส่วนมาก

ในการตรวจสอบสมมติฐาน ข้อที่ 4 เกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบริการข้อมูลข่าวสารและการอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการรัฐสภาสามัญพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความพึงพอใจต่อเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง แต่ในแนวปฏิบัติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนมากมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับข้าราชการรัฐสภาจึงทำให้รูปแบบการปฏิบัติงานมีลักษณะของความเป็นกันเองและแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในลักษณะของระบบอุปถัมภ์

จากผลของการศึกษาเรื่องนี้จึงอาจสรุปในภาพรวมได้ว่า ข้าราชการรัฐสภาสามัญมีความคิดเห็นต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเป็นกลาง โดยจากการศึกษาในเชิงคุณภาพพบว่าข้าราชการรัฐสภา มักสงวนความคิดเห็นในการที่จะแสดงความคิดเห็นต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในทางลบ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่แสดงความคิดเห็นในทางบวก (ดังปรากฏจากผลของคะแนนเฉลี่ยที่ได้) ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยทาง 6 ประเด็นที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์คุ้นเคยซึ่งอาจมีอิทธิพลค่อนข้างมากต่อการละลายความคิดเห็นในทางลบของข้าราชการรัฐสภาที่มีต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และด้วยความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับข้าราชการรัฐสภาที่มีต่อการปฏิบัติงานนี้เองที่สร้างความพอใจให้แก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญ แต่ในขณะที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังมีความพอใจกับระบบการทำงานของข้าราชการรัฐสภา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยอื่น ๆ ที่กล่าวไว้เกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นมักพบว่าข้าราชการ ประชาชน และนิสิตนักศึกษาที่มีทัศนคติและความคิดเห็นต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในทางลบแต่ในขณะที่ข้าราชการรัฐสภาสามัญไม่อาจแสดงความคิดเห็นดังกล่าวอย่างทอ้งแท้และเปิดเผยได้ เนื่องจากข้อจำกัดอันเป็นปัจจัย 6 ประเด็นที่กล่าวไว้ แต่การที่ผลของการศึกษาทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นเป็นในทางลบได้นั้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเหล่านั้นไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อการตอบแบบสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญซึ่งต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการดังกล่าวไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตรง ดังนั้นหากจะมีการวิจัยในเรื่องนี้ต่อไปโดยใช้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญด้วยการที่ต้องการให้ได้ข้อมูลแบบใกล้ชิด ก็ควรใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอดีตข้าราชการรัฐสภาสามัญ ซึ่งอาจเป็นข้าราชการรัฐสภาที่โอนย้ายไปส่วนราชการอื่นหรือผู้ที่พ้นจากหน้าที่ราชการในส่วนราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี โดยที่ไม่ต้องมีกฎหรือเงื่อนไขใด ๆ เข้ามาควบคุมการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น อันจะทำให้ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยมีความแม่นยำและเที่ยงตรงสูงมากขึ้น

จากการที่ข้าราชการรัฐสภาสามัญที่ยังดำรงสถานภาพของการเป็นข้าราชการในสังกัดรัฐสภาอยู่นั้นมีอาจให้ข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับความคิดเห็นในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในทิศทางความคิดเห็นต่าง ๆ นั้น เนื่องจากความคิดเห็นเรื่องดังกล่าวมีความใกล้ชิดตัวและมีความไว (sensitive) ต่อผลกระทบของสถานภาพการเป็นข้าราชการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ในโอกาสต่อไปควรควบคุมตัวแปรต้น คือ ข้าราชการรัฐสภาสามัญตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อเสนอแนะข้างต้น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้ตลอดจนการยืนยันผลของการศึกษาในโอกาสต่อไป